

Handläggare
Anna Tammelin
Telefon: 08 508 33 763**Till**
Utbildningsnämnden
2016-12-15

Politisk information i skolan - ett led i demokratiuppdraget (SOU 2016:4)

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr 110-1751/2016

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Tony Mufic
UtbildningsdirektörJan Holmquist
Gymnasiedirektör

Sammanfattning

Utredningen Politisk information i skolan – ett led i demokratiuppdraget (SOU 2016:4) har analyserat de bestämmelser som reglerar hur skolor ska förhålla sig när det gäller att bjuda in politiska partier i skolorna. En utgångspunkt har varit att elever i sin utbildning ska ges möjlighet att ta del av politisk opinionsbildning som en del av skolans uppdrag att förbereda elever för att delta i demokratiska beslutsprocesser. Som en del av utredningen föreslås vissa ändringar i skollagen.

Förvaltningen är positiv till utredningen och dess förslag och anser att förslagen kommer att underlätta för skolorna.

Bakgrund

Utredningen har analyserat de bestämmelser som reglerar hur skolor ska förhålla sig när det gäller att bjuda in politiska partier i skolorna. De har övervägt om skolan, på objektiva grunder, ska kunna begränsa antalet politiska partier som tas emot. Utredningen har också lämnat förslag på ändringar i skollagen mot bakgrund av sina förslag.

Ärendet

Utredningen Politisk information i skolan – ett led i demokratiuppdraget (SOU 2016:4) har analyserat rättsläget och

föreslagit vissa ändringar i skollagen. En utgångspunkt har varit att elever i sin utbildning ska ges möjlighet att ta del av politisk opinionsbildning som en del av skolans uppdrag att förbereda elever för att delta i demokratiska beslutsprocesser.

Det är rektorn som bestämmer om ett politiskt parti ska få besöka skolan eller inte. En utgångspunkt för utredningen var därför att det alltid är skolan som bjuder in politiska partier – även om initiativet till besöket ofta kommer från ett politiskt parti.

Det finns inte någon bestämmelse i skollagen som anger hur skolor ska förhålla sig när det gäller att bjuda in politiska partier. Enligt objektivitetsprincipen ska skolan iaktta saklighet och opartiskhet när politiska partier bjuds in till skolan.

Utredningens slutsats efter en analys av gällande rätt är att rättsläget är oklart när det gäller hur skolor ska bjuda in politiska partier. Enligt praxis kan en skola begränsa antalet politiska partier som skolan bjuder in under förutsättning att urvalet sker på objektiv grund. Ett sådant objektivet urval kan till exempel vara partier som är representerade i riksdagen eller i kommunens fullmäktige.

Justitieombudsmannen (JO) har dock i ett beslut från 2010 uttalat att om en skola av praktiska skäl måste avslå en begäran från ett parti eller en organisation om att få delta i en debatt, är skolledningen i princip skyldig att bereda partiet eller organisationen möjlighet att få komma till skolan vid ett annat tillfälle för att lämna information i den fråga som debatten handlade om.

Mot bakgrund av det oklara rättsläget föreslår utredningen att en ny bestämmelse införs i skollagen. Enligt den föreslagna bestämmelsen ges skolan möjlighet att begränsa antalet inbjudna partier att medverka i utbildningen till samtliga de som är representerade i antingen riksdagen, vald församling i kommun eller Europaparlamentet. Skolan ska också kunna bjuda in politiska partier utifrån ett annat urval om urvalet sker på annan objektiv grund. Om politiska partier har bjudits in, ska eleverna som ett led i utbildningen ges möjlighet att på lämpligt sätt få ta del av information också från andra politiska partier som har anmält intresse av att få medverka.

När skolan väl har bjudit in politiska partier till skolan för till exempel en debatt så måste skolledningen dock ingripa mot brottsliga yttranden. Det åligger också skolledningen att agera mot

åsiktsyttringar som trakasserar eller kränker en elev. Det är därför inte i strid med yttrandefriheten att skolpersonal agerar med anledning av gjorda uttalanden i skolan som kränker eller trakasserar en elev.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom gymnasieavdelningen i samverkan med grundskoleavdelningen. Samverkan har skett med rektorer samt samordnaren för ungdomsparlamentet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att det är bra att rättsläget tydliggörs även om ännu tydligare vägledning önskas.

Förvaltningen har dock reagerat på formuleringen i utredningen att skolledningen måste ingripa mot brottsliga yttranden så detta inte är något nytt. Det kan vara svårt för rektorer och annan skolpersonal att veta var gränsen går mellan det som är brottsliga uttalanden och det som är en åsikt som man har rätt att yttra. Förvaltningen anser att det blir svårt för skolledningen att rent praktiskt avgöra detta och sedan ingripa på ett korrekt sätt och hade önskat att utredningen var ännu tydligare i beskrivningen kring gränsdragningen.

Förvaltningen anser att det är bra att utredningen understryker att politiska företrädare besöker skolorna som en del i skolans demokratiuppdrag.

Förvaltningen vill dock lyfta fram att utredningen talar uteslutande om partier och partianslutna företrädare som kan bjudas in till skolan. Det är naturligt, eftersom partisystemet utgör ryggraden i den svenska representativa demokratin. Det lämnar ändå fortsatt tolkningsutrymme för hur skolorna ska behandla förtroendevalda utan partitillhörighet, så kallade politiska vildar.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att det är bra att utredningen föreslår en ny bestämmelse som förtydligar hur politiska partier kan bjudas in i skolan. Regleringen kommer att underlätta för skolorna även om många svåra frågor återstår.

Utredningen i sig kommer att kunna vara vägledande i utbildningsförvaltningens vidare arbete för att stödja skolorna angående politiska partier i skolan och demokratiuppdraget.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Remiss ”Politisk information i skolan – ett led i demokratiuppdraget
(SOU 2016:4)